

W najnowszym numerze Pisma Samorządu Terytorialnego WSPÓLNOTA, m.in.:

Ranking – depopulacja 2009–2024. Problem depopulacji najbardziej dotyczy peryferyjnie położonych gmin wiejskich. Szczególnie widać to w południowej części woj. podlaskiego oraz na wschodzie Lubelszczyzny. Publikujemy ranking obejmujące wszystkie samorządy gminne w Polsce, obrazujący skalę zmian demograficznych.

Czyste powietrze czy czysta dyskryminacja? Wojna o wjazd do Krakowa. Czy samorząd, podejmując decyzję na swoim terenie, powinien brać pod uwagę skutki dla sąsiadów? Krakowska Strefa Czystego Transportu wywołała lawinę sprzeciwu ościennych samorządów, interwencję wojewody, skargi do sądu i uliczne protesty.

Szpital powiatowy na krawędzi. Obniżanie kontraktów z NFZ, likwidacja mechanizmów ochronnych dla najmniejszych placówek i przerzucanie na szpitale kolejnych kosztów – Związek Powiatów Polskich bije na alarm i wzywa rząd do natychmiastowych działań naprawczych.

Powiaty ratują szpitale, bo państwo nie nada za kosztami leczenia. Starosta słupecki dr Marek Dąbrowski w dużym wywiadzie ostrzega: – Bez zmian systemowych nawet najlepiej zarządzane placówki nie dadzą rady udźwignąć obecnych obciążeń.

Pięć błędów, których samorządy powinny unikać podczas wdrażania KSeF. Wskazujemy podstawowe błędy – od chaosu związanego z uprawnieniami i spóźnionych testów integracji, po nieaktualne procedury oraz braki komunikacyjne – które mogą przełożyć się na opóźnienia w płatnościach, problemy z terminowym fakturowaniem i paraliż operacyjny.

RPO krytykuje projekt ustawy medialnej. Rzecznik zarzucił Ministerstwu Kultury niespójność między zapowiedziami a treścią projektu nowelizacji prawa medialnego. W przesłanej opinii wskazuje, że brak ograniczeń w wydawaniu prasy przez samorządy może osłabiać lokalny pluralizm i zaburzać konkurencję na rynku mediów.

Poważne luki w systemie pieczy zastępczej. Braki w opiece psychologicznej, nierzetelne diagnozy i uchybienia w weryfikacji pracowników – to tylko część nieprawidłowości, jakie wykryła Najwyższa Izba Kontroli w domach dziecka na Podkarpaciu.

Kredyt zaufania, jaki daliśmy rządowi, nie został spłacony. Deklaracje nie przełożyły się na działania. Dlatego sięgamy po instrumenty prawne – mówi Andrzej Płonka, prezes Związku Powiatów Polskich. Organizacja oferuje pomoc powiatom rozważającym dochodzenie roszczeń od Skarbu Państwa. Chodzi o zaniżanie dotacji na zadania zlecone.

Ochrona ludności a współpraca z organizacjami pozarządowymi. Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej powstawała przez wiele lat, mimo to sprawia wrażenie napisanej na kolanie i stawia więcej pytań niż daje odpowiedzi – pisze dr hab. Dawid Sześciło, ekspert Fundacji im. Stefana Batorego.

Nie można cedować akceptacji planów OWE na dyrektorów żłobków. Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dopuszczające powierzenie dyrektorom żłobków akceptacji planów opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych (OWE), budzi poważne wątpliwości z perspektywy legalizmu – pisze Mirosław Obrębski, dyrektor Zespołu Administracji Szkół i Przedszkoli w Olsztynku.

Pomnik przyrody a prawo własności. Uchwała ustanawiająca pomnik przyrody może ograniczać wykonywanie prawa własności, ale tylko w granicach, które dają się uzasadnić i zmierzyć – orzekł NSA.

Korespondencja mieszkańców do organu nie staje się informacją publiczną. WSA w Olsztynie, a następnie NSA, potwierdziły, że pismo mieszkańców jako dokument prywatny nie staje się informacją publiczną tylko dlatego, że zostało skierowane do organu i znajduje się w jego aktach.

Odpowiedzialność za rozkłady jazdy. Obowiązek zamieszczania i utrzymywania rozkładów jazdy na przystankach komunikacyjnych spoczywa na ich właścicielu lub zarządcy, a nie na operatorach i przewoźnikach – przypomniał w rozstrzygnięciu nadzorczym wojewoda pomorski.

Studium nie uzasadnia zawieszenia postępowania o wydanie warunków zabudowy. NSA przesądził, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – jako akt polityki wewnętrznej, a nie akt prawa miejscowego – nie może stanowić podstawy zawieszenia postępowania o ustalenie WZ do czasu uchwalenia planu miejscowego.

Kryteria oceny ofert uwzględniające cykl życia i koszty środowiskowe. Prawo zamówień publicznych pozwala kształtować wybór oferty nie tylko przez cenę, ale także przez kryteria jakościowe i środowiskowe. Jak wykorzystać tę możliwość w praktyce?

Dwa strumienie śmieci z cmentarzy? Odpady powstające na cmentarzach komunalnych nie są jednorodne. Obok typowych „miejskich” pojawiają się m.in. zielone, gruz oraz specyficzne, jak znicze. To zróżnicowanie stało się osią interpelacji poselskiej, w której zapytano, czy wszystkie odpady cmentarne powinny być automatycznie kwalifikowane jako komunalne.

Powierzenie spółce komunalnej zagospodarowania odpadów komunalnych. RIO w Gdańsku przedstawiła wyjaśnienia dotyczące dopuszczalności powierzenia spółce komunalnej realizacji zadań własnych gmin z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych na podstawie ustawy o gospodarce komunalnej.

Rząd chce wzmocnić centra usług społecznych. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło projekt nowelizacji ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Co w nim jest?

Było weto, jest nowy projekt dotyczący wdrożenia dyrektywy o jakości wody. Od 2024 r. trwają prace nad wdrożeniem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia. Pierwsza próba implementacji zakończyła się wetem prezydenta. Obecnie Sejm proceduje poselski projekt, który łagodzi pierwotne rozwiązania.

Wio, kominku! Mroźna zima to dobry moment, by spojrzeć na to, czym oddychamy. Bo zimowe polskie „powietrze” od lat widać aż nadto wyraźnie. Skuteczność kontroli domowych palenisk okazuje się niska, a pobłażliwość gminnych kontrolerów – wręcz bezgraniczna.

Ścieki ogrzeją gminę. Zakończyła się największa i najbardziej nowatorska z inwestycji energetycznych w historii Biłgoraja.

Ziemia miastu obiecana. Wokół dawnej przędzalni na Księżym Młynie w Łodzi powstanie kwartał

mieszkańczo-usługowy. Deweloper podjął współpracę z miastem i obiecuje przeznaczyć część jednego z budynków na ogólnodostępne Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora.

W Krakowie ogłoszono Małopolan Roku i Człowieka Roku 2025. Blisko 300 przedstawicieli samorządów, a także parlamentarzyści, dyplomaci, reprezentanci administracji, świata nauki, kultury i służb mundurowych wzięli udział w XXXIII Noworocznym Spotkaniu Opłatkowym Samorządów Małopolski i Polski w Krakowie.

Zamawiając prenumeratę „Wspólnoty” otrzymują Państwo:

- kompleksowy przegląd najważniejszych zagadnień w jednym miejscu,
- bezpłatny stały dodatek *KURIER PRAWNY*,
- dostęp do ekskluzywnych rankingów,
- bezpłatny dostęp do wydań archiwalnych,
- bezpłatne porady prawne.

Inspirujemy, omawiamy i analizujemy prawo, finanse, gospodarke JST.

Zachęcamy do dołączenia do naszej wspólnoty. W sposób profesjonalny i innowacyjny wspieramy rozwój naszych lokalnych ojczyzn.

Prenumeratę można zamówić:

- za pomocą formularza wysłanego na adres: MUNICIPIUM SA, ul. Marynarska 19A, 02-674 Warszawa
- e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl
- online w księgarni: www.wspolnota.org.pl/ksiegarnia